

ПРАТ «УКРЕНЕРГО»: КУРС НА ЕНЕРГЕТИЧНУ ТРАНСФОРМАЦІЮ

Ціль 7: Відновлювана енергія

Ліподаєв І. Є. hannaz2208@gmail.com

Таврійський держаний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Приватне акціонерне товариство «Національна енергетична компанія «Укренерго» відіграє критичну роль в енергетичній безпеці України, забезпечуючи централізовану передачу електроенергії магістральними мережами. В умовах трансформації європейських енергетичних ринків і зростання викликів, пов'язаних з війною та кліматичними змінами, стратегія «Укренерго» спрямована на модернізацію, інтеграцію та стійкість.

Ключовим елементом стратегії є десятирічний план розвитку системи передачі (2024–2033 рр.), який передбачає інвестиції понад 69 млрд грн. Ці кошти буде спрямовано на реконструкцію підстанцій, будівництво нових ліній електропередачі, оновлення існуючих об'єктів та цифровізацію управління мережею. Це забезпечить підвищення надійності системи та зниження втрат електроенергії.

Другим стратегічним напрямом є інтеграція з європейською мережею ENTSO-E. Завдяки синхронізації у 2022 році, Україна отримала можливість експортувати електроенергію до країн ЄС. Розвиток міждержавних ліній, зокрема в напрямку Румунії, Словаччини та Польщі, дозволить збільшити експортні потужності та забезпечити енергетичну незалежність.

Важливим аспектом є розвиток «зеленої» енергетики. Стратегія «Укренерго» передбачає інтеграцію великої частки відновлюваних джерел енергії через впровадження систем акумуляування енергії (Energy Storage) та гнучких ресурсів, що здатні балансувати мережу.

Крім того, компанія акцентує увагу на локалізації виробництва. Укренерго прагне закуповувати до 95% обладнання у вітчизняних виробників, що сприяє розвитку економіки країни та зменшує залежність від імпорту.

З огляду на сучасні виклики, «Укренерго» посилює захист критичної інфраструктури та інвестує в стійкість енергосистеми. У компанії усвідомлюють, що лише шляхом глибокої модернізації, цифровізації та євроінтеграції можна побудувати гнучку, безпечну та інноваційну енергетичну систему. ПрАТ «НЕК "Укренерго"», оператор системи передачі електроенергії України, завершило 2024 рік із значними фінансовими викликами:

✓ Чистий збиток склав 37,7 млрд грн, що є суттєвим погіршенням порівняно з прибутком у 0,4 млрд грн у 2023 році.

✓ Чистий дохід від реалізації зріс на 21% порівняно з 2023 роком і склав 101,1 млрд грн.

✓ Фінансові витрати збільшилися до 38 млрд грн/, а інші операційні витрати досягли 26,9 млрд грн/, що суттєво вплинуло на фінансовий результат компанії.

Ці фінансові показники відображають складну ситуацію в енергетичному секторі України, зокрема через військові дії та пошкодження інфраструктури, що призвели до зниження генерації та зростання витрат на відновлення та підтримку стабільності енергосистеми.

Основні тенденції та напрями розвитку ПрАТ «НЕК "Укренерго"»

1. Масштабна модернізація та інвестиції. Компанія реалізує 10-річний план розвитку системи передачі, передбачаючи інвестиції понад 69 млрд грн до 2029 року [2]. Ці кошти спрямовані на реконструкцію 102 підстанцій, будівництво 8 нових, оновлення понад 1,5 тис. км існуючих та спорудження близько 3 тис. км нових ліній електропередачі напругою 220–750 кВ. Також планується впровадження систем зберігання енергії потужністю 200 МВт для балансування енергосистеми та інтеграції відновлюваних джерел енергії.

2. Підтримка вітчизняного виробництва «Укренерго» активно співпрацює з українськими виробниками обладнання. У 2024 році компанія розпочала будівництво трьох стратегічних магістральних ліній електропередачі та планує закупівлю 100 тис. високовольтних ізоляторів у вітчизняних виробників. На сьогодні частка української продукції в закупівлях компанії становить 85%, з потенціалом збільшення до 95–97%.

3. Інтеграція з європейською енергосистемою ENTSO-E Компанія активно працює над синхронізацією української енергосистеми з європейською мережею ENTSO-E. Це відкриває можливості для збільшення частки відновлюваних джерел енергії, зменшення залежності від вугільної генерації та посилення енергетичної безпеки країни.

4. Підвищення стійкості енергосистеми. У відповідь на загрози, спричинені військовими діями, «Укренерго» фокусується на зміцненні енергетичної інфраструктури, особливо в північних та західних регіонах. Це включає будівництво нових ліній електропередачі для забезпечення надійного енергопостачання та можливості експорту електроенергії до сусідніх країн, зокрема Румунії.

5. Сприяння розвитку власної генерації. Компанія заохочує промислових споживачів до розвитку власної генерації електроенергії, що підвищує енергетичну стійкість регіонів та зменшує навантаження на загальну мережу.

Стратегія ПрАТ «НЕК "Укренерго"» визначає чіткий вектор трансформації української енергосистеми через масштабну модернізацію інфраструктури, євроінтеграцію, підтримку відновлюваної енергетики та зміцнення енергетичної безпеки. Ці кроки спрямовані на підвищення надійності та стійкості енергопостачання в умовах сучасних викликів, зокрема воєнних дій та кліматичних змін [23]. Впровадження цієї стратегії є ключовим для забезпечення енергонезалежності України та її інтеграції до європейського енергоринку.

Список використаних джерел

1. Ефективність: галузевий підхід: колект. монографія / С. О. Гуткевич, П. Т. Саблук, В. Я. Шевчук, Г. М. Завадських, Л. П. Шендеївська. Харків: «Діса Плюс», 2020. 224 с.
2. НЕК «Укренерго». Десятирічний план розвитку системи передачі (2024–2033) [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ua.energy/pro_kompaniyu/planuvannya-rozvytku-systemy-peredachi/ (дата звернення 06.05.2025).
3. KPMG в Україні. Наступне десятиліття - час трансформації української енергосистеми [Електронний ресурс] / KPMG Ukraine. 2021. Режим доступу: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2021/12/next-decade-is-a-time-of-transformation-of-the-ukrainian-energy-system.html> (дата звернення 06.05.2025).
4. Zavadskykh H., Safonik N., Moroz E., Alekseeva K., Honcharenko I. (2025). Exploring the Potential of Circular Economy in Ukrainian Enterprises. *Grassroots Journal of Natural Resources*. 2025. Vol. 8(1). P. 318-336. <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.080112>.

Науковий керівник: Завадських Г. М., к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: КЛЮЧОВІ КАТЕГОРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Ціль сталого розвитку № 12: Відповідальне споживання

Мартинко І. В. martynko_gor@ukr.net

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Сучасні ринкові умови ставлять перед підприємствами завдання організовувати свою діяльність таким чином, щоб забезпечити не лише виживання, а й можливість розширювати існуючий бізнес або запускати нові проекти. Інакше кажучи, компанії повинні залишатися